

ณัฏฐิยา ติวา 2554: ผลของงบประมาณรายจ่ายด้านสาธารณสุขที่มีต่อทุนมนุษย์และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ปรินญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์สุมาลี สันติพลวุฒิ, ปร.ด. 167 หน้า

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาวะสุขภาพของประชาชนไทย และ 2) วิเคราะห์ผลของงบประมาณรายจ่ายด้านสาธารณสุขที่มีต่อสภาวะสุขภาพและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยสร้างดัชนีชี้วัดสภาวะสุขภาพของประชาชนไทย ซึ่งอาศัยข้อมูลทุติยภูมิในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2540 – 2552 และใช้การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เพื่อวิเคราะห์ผลของงบประมาณรายจ่ายด้านสาธารณสุขที่มีต่อสภาวะสุขภาพและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

ผลการสร้างดัชนีสภาวะสุขภาพกายและสภาวะสุขภาพจิตของประชาชนไทย พบว่า ดัชนีสภาวะสุขภาพกายมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยลดลงร้อยละ 4.98 ในขณะที่ดัชนีสภาวะสุขภาพจิตมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยลดลงร้อยละ 7.05 ต่อปีในช่วงระยะเวลาที่ศึกษา แสดงว่า คนไทยมีสภาวะสุขภาพกายและสภาวะสุขภาพจิตที่แย่ลงหรือประชาชนในประเทศมีปัญหาทางสุขภาพอนามัยมากขึ้น และผลการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ชี้ให้เห็นว่างบประมาณรายจ่ายด้านสาธารณสุขสำหรับการบริหารจัดการและการวิจัย, การคุ้มครองผู้บริโภคและการรักษาพยาบาลมีทั้งผลกระทบโดยตรงและโดยอ้อมต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ในขณะที่งบประมาณรายจ่ายด้านการควบคุมป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพมีเพียงผลทางอ้อมต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ค่าใช้จ่ายทางด้านสาธารณสุขทุกด้านมีอิทธิพลทางบวกต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และงบประมาณรายจ่ายด้านสาธารณสุขทุกด้านมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของดัชนีสภาวะสุขภาพกายและดัชนีสภาวะสุขภาพจิต นอกจากนี้พบว่าดัชนีสภาวะสุขภาพจิตมีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าดัชนีสภาวะสุขภาพกายเล็กน้อย จึงสรุปได้ว่างบประมาณด้านสาธารณสุขสามารถช่วยปรับปรุงสภาวะสุขภาพกายและสภาวะสุขภาพจิตของประชาชนไทย และส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

จากผลการศึกษาชี้แนะให้กระทรวงสาธารณสุขเน้นการใช้จ่ายในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการควบคุม การป้องกันและการปรับปรุงดูแลสุขภาพมากขึ้นเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี เนื่องจากการสร้างดัชนีสภาวะสุขภาพพบว่าส่วนใหญ่ของการบาดเจ็บและการเสียชีวิตเกิดจากโรคไม่ติดต่อ (non-contagious) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ดังนั้น การส่งเสริมกิจกรรมเพื่อการควบคุม ป้องกัน และการปรับปรุงสุขภาพควรจะเป็นแนวทางในการเพิ่มผลิตภาพแรงงานมากกว่ากิจกรรมด้านการรักษาพยาบาล